

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 2.5.2018
COM(2018) 323 final

2018/0137 (NLE)

Ettepanek:

Institutsioonidevaheline kokkulepe

**Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase
koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta**

EUROOPA PARLAMENT, EUROOPA LIIDU NÕUKOGU JA EUROOPA KOMISJON,
edaspidi „institutsioonid”,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

1. Käesolev kokkulepe on vastu võetud Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 295 kohaselt ning selle eesmärk on rakendada eelarvedistsipliini ning parandada iga-aastase eelarvemenetluse toimimist ja institutsioonidevahelist eelarvealast koostööd ning tagada samuti usaldusväärne finantsjuhtimine.
2. Käesoleva kokkuleppe raames hõlmab eelarvedistsipliin kõiki kulusid. Käesolev kokkulepe on kõikide institutsioonide jaoks siduv kogu oma kehtivusaja jooksul.
3. Käesolev kokkulepe ei muuda asjaomaste institutsioonide eelarvepädevust, mis on sätestatud aluslepingutes, nõukogu määruses [(EL, Euratom) nr XXXX/20XX¹ („mitmeaastase finantsraamistiku määrus“), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses [(EL, Euratom) nr XXXX/20XX² (edaspidi „finantsmäärus“).
4. Käesolevat kokkulepet võib muuta üksnes kõikide institutsioonide ühisel nõusolekul.
5. Käesolev kokkulepe on kolmeosaline:
 - I osa sisaldab sätteid, mis on seotud mitmeaastase finantsraamistiku ja erivahenditega.
 - II osas käsitletakse eelarvemenetluse käigus toimuvat institutsioonidevahelist koostööd.
 - III osa sisaldab liidu vahendite usaldusväärse finantsjuhtimisega seotud sätteid.
6. Käesolev kokkulepe jõustub XX/XX/XXXX ning sellega asendatakse 2. detsember 2013. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini ja usaldusväärse finantsjuhtimise kohta³.

¹ ELT L , lk .

² ELT C , lk.

³ ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

I OSA

FINANTSRAAMISTIK JA ERIVAHENDID

A. FINANTSRAAMISTIKUGA SEOTUD SÄTTED

7. Finantsjuhtimise usaldusväärsuse kindlustamiseks tagavad institutsioonid võimalust mööda eelarvemenetluse käigus ja eelarve vastuvõtmise ajal nii palju kui võimalik, et mitmeaastase finantsraamistiku eri rubriikide ülemmäärade piires jäetakse piisav varu.

Pärast 2027. aastat makseteks ettenähtud assigneeringute prognooside ajakohastamine

8. 2024. aastal kohandab komisjon pärast 2027. aastat makseteks ettenähtud assigneeringute prognoose.

Seejuures arvestatakse kogu asjakohast teavet, sealhulgas eelarvete tegelikku täitmist kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringute ja makseteks ettenähtud assigneeringute osas ning eelarve täitmise prognoose. Arvesse võetakse ka eeskirju, mis on koostatud selleks, et tagada makseteks ettenähtud assigneeringute korrapärane kujunemine võrreldes kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringutega ja Euroopa Liidu kogurahvatulu kasvuprognoosidega.

B. ERIVAHENDITEGA SEOTUD SÄTTED

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond

9. Kui asjakohases alusaktis sätestatud Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtu tingimused on täidetud, esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku vahendite ümberpaigutamiseks asjakohastele eelarveridadele.

Globaliseerumisega Kohanemise Fondiga seotud ümberpaigutused tehakse kooskõlas finantsmäärusega.

Euroopa Liidu Solidaarsusfond

10. Kui asjakohases alusaktis sätestatud Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtu tingimused on täidetud, teeb komisjon vastavalt finantsmäärusele ettepaneku asjaomase eelarvevahendi kohta.

Hädaabireserv

11. Kui komisjon peab vajalikuks hädaabireservi kasutada, esitab ta Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku nimetatud reservist ülekande tegemiseks asjakohastele eelarveridadele vastavalt finantsmäärusele.

Paindlikkusinstrument

12. Komisjon teeb paindlikkusinstrumendi kasutamise ettepaneku pärast seda, kui ta on uurinud kõiki võimalusi jaotada assigneeringud ümber täiendavaid kulusid eeldava rubriigi piires.

Ettepanekus määratakse kindlaks rahastatavad vajadused ja summa. Sellise ettepaneku võib teha eelarveprojekti või paranduseelarve projekti kohta.

Euroopa Parlament ja nõukogu võivad paindlikkusinstrumendi kasutusele võtta ELi toimimise lepingu artiklis 314 sätestatud eelarvemenetluse raames.

Ettenägematute kulude varu

13. Ettepaneku kasutada ettenägemata kulude varu või selle osa teeb komisjon pärast muude rahaliste võimaluste põhjalikku analüüsi. Sellise ettepaneku võib teha eelarveprojekti või paranduseelarve projekti kohta.

Euroopa Parlament ja nõukogu võivad ettenägematute kulude varu kasutusele võtta ELi toimimise lepingu artiklis 314 sätestatud eelarvemenetluse raames.

II OSA

INSTITUTSIOONIDEVAHELISE EELARVEALASE KOOSTÖÖ PARANDAMINE

A. INSTITUTSIOONIDEVAHELINE KOOSTÖÖMENETLUS

14. Institutsioonidevahelise eelarvealase koostöö üksikasjad on esitatud lisas.

Eelarve läbipaistvus

15. Komisjon koostab koos liidu üldeelarvega esitatava iga-aastase aruande, kus on esitatud kõik kättesaadavad ja mittekonfidentsiaalsed andmed, mis on seotud:

liidu varade ja kohustustega, sealhulgas liidu poolt kooskõlas aluslepingutega tehtud laenuhingutest tulenevate varade ja kohustustega;

Euroopa Arengufondi (edaspidi „EAF“)⁴, Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi (edaspidi „EFSF“), Euroopa stabiilsusmehhanismi (edaspidi „ESM“) ja teiste võimalike tulevaste mehhanismide tulude, kulude, varade ja kohustustega;

- liikmesriikide kuludega tõhustatud koostöö raames, kui need ei ole kantud liidu üldeelarvesse.

B. FINANTSSÄTETE INKORPOREERIMINE SEADUSANDLIKESSE AKTIDESSE

16. Igas seadusandliku tavamenetluse käigus vastu võetud ja mitmeaastasi programme käsitlevas seadusandlikus aktis sisaldub säte, mille kohaselt seadusandja määrab kindlaks sellise programmi rahastamispaketi.

Nimetatud lähtesumma on Euroopa Parlamendile ja nõukogule iga-aastase eelarvemenetluse käigus peamiseks juhiseks.

Euroopa Parlament ja nõukogu ja eelarveprojekti koostamisel ka komisjon kohustuvad kogu asjaomase programmi kestel sellest summast mitte üle 15 % kõrvale kalduma, välja arvatud juhul, kui ilmnevad uued, objektiivsed ja pikaajalised asjaolud, mis on programmi rakendamise tulemusi silmas pidades sõnaselgelt ja täpselt põhjendatud ja mis on eeskätt kindlaks tehtud hindamiste käigus. Sellistest asjaoludest tingitud summa suurenemine jääb allapoole asjaomase rubriigi puhul kehtivat ülemmäära, ilma et see piiraks finantsraamistiku määruuses nimetatud ja käesoleva kokkuleppega ettenähtud vahendite kasutamist.

Käesolevat punkti ei kohaldata seadusandliku tavamenetluse raames eraldatud ühtekuuluvuspoliitikaga seotud ja liikmesriikide poolt sihtotstarbeliselt eraldatud assigneeringute suhtes, millega kaasneb kogu programmi kestust hõlmav lähtesumma, ega finantsraamistiku määruuse artiklis 21 osutatud suuremahuliste projektide suhtes.

⁴

Nagu on sätestatud sisekokkuleppes nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate vahel Euroopa Liidu abi rahastamise kohta mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) alusel vastavalt AKV–ELi partnerluslepingule ning finantsabi eraldamise kohta nendele ülemeremaadele ja -territooriumidele, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu neljandat osa (ELT L 210, 6.8.2013, lk 1), ja sellele eelnenud sisekokkulepetes.

17. Mitmeaastasi programme käsitlevad siduvad liidu seadusandlikud aktid, mida ei võeta vastu seadusandliku tavamenetluse raames, ei sisalda „vajalikuks peetavat summat”.

Kui nõukogu soovib kindlaks määrata lähtesumma, käsitletakse seda summat seadusandja tahte väljendusena ja see ei mõjuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu eelarvepädevust, mis on sätestatud ELi toimimise lepingus. Sellekohane säte lisatakse kõikidesse siduvatesse liidu seadusandlikesse aktidesse, mis sisaldavad sellist lähtesummat.

C. KALANDUSKOKKULEPETEGA SEOTUD KULUD

18. Kalanduskokkulepetega seotud kulude suhtes kohaldatakse järgmisi erieeskirju.

Komisjon kohustub Euroopa Parlamendile korrapäraselt teatama läbirääkimiste ettevalmistamisest ja käigust, sealhulgas nende mõjust eelarvele.

Kalanduskokkulepetega seotud seadusandliku menetluse käigus kohustuvad institutsioonid tegema kõik tagamaks, et kõik toimingud tehakse võimalikult kiiresti.

Pärast asjaomase eelarveaasta 1. jaanuari kehtima hakkavate uute kalanduskokkulepete sõlmimiseks või olemasolevate kalanduskokkulepete uuendamiseks eelarves sätestatud summad paigutatakse reservi.

Kui kalanduskokkulepetega seotud assigneeringutest (sealhulgas reservist) ei piisa, esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule vajaliku teabe olukorra põhjuste ja kehtestatud menetluste raames võimalike vastuvõetavate meetmete kohta. Vajaduse korral esitab komisjon ettepaneku sobivate meetmete kohta.

Kord kvartalis esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule üksikasjalikud andmed kehtivate kalanduskokkulepete rakendamise ja aasta järelejäanud osa käsitlevate finantsprognooside kohta.

19. Ilma et see mõjutaks kalanduskokkuleppeid käsitlevate läbirääkimiste suhtes kohaldatavat asjakohast menetlust, kohustuvad Euroopa Parlament ja nõukogu saavutama eelarvealase koostöö raames õigeaegse kokkuleppe kalanduskokkulepete piisava rahastamise küsimuses.

D. ÜHISE VÄLIS- JA JULGEOLEKUPOLIITIKA (ÜVJP) RAHASTAMINE

20. Ühise välis- ja julgeolekupoliitika (edaspidi „ÜVJP”) tegevuskulude üldsumma kantakse täies ulatuses ühte eelarvepeatükki pealkirja „ÜVJP” all. See summa katab tegelikud eeldatavad vajadused, mida hinnatakse eelarveprojekti koostamise raames, lähtudes igal aastal liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja”) poolt tehtavatest prognoosidest. See sisaldab piisavat varu ettenägematuteks meetmeteks. Reservi ei saa vahendeid kanda.

21. ÜVJP kulude puhul, mis kantakse liidu üldeelarvesse Euroopa Liidu lepingu artikli 41 kohaselt, püüavad institutsioonid lähtuda komisjoni koostatud eelarveprojektist ja jõuda lepituskomitees igal aastal kokkuleppele liidu üldeelarvesse kantavate talituskulude summas ja selle summa jaotuses ÜVJPd käsitleva eelarvepeatüki artiklite vahel. Kui kokkuleppele ei jõuta, kannavad Euroopa Parlament ja nõukogu eelarvesse eelmises eelarves sisaldunud summa või siis eelarveprojekti esitatud summa, juhul kui viimasena nimetatud summa on väiksem.

ÜVJPga seotud talituskulude üldsumma jaotatakse ÜVJP eelarvepeatüki artiklite vahel, mis on esitatud kolmandas lõigus. Iga artikkel hõlmab juba heakskiidetud meetmeid, kavandatud, kuid veel heakskiitmata meetmeid ja kõiki tulevasi ehk ettenägemata meetmete summasid, mille nõukogu kiidab heaks asjaomasel eelarveaastal.

ÜVJP eelarvepeatükis võiksid artiklid, mille alla ÜVJP meetmed kantakse, olla järgmised:

- finantsmääruse artikli 52 lõike 1 punktis f nimetatud suuremad missioonid;
- muud missioonid (kriisiohjeoperatsioonid, konfliktide ärahoidmine ja lahendamine ning rahu- ja julgeolekuprotsesside stabiliseerimine, järelevalve ja elluviimine),
- tuumarelvade leviku tõkestamine ja desarmeerimine,
- erakorralised meetmed,
- ettevalmistavad ja järelmeetmed,
- Euroopa Liidu eriesindajad.

Kuna komisjonil on õigus assigneeringuid finantsmääruse kohaselt ÜVJP eelarvepeatüki artiklite vahel iseseisvalt ümber paigutada, siis tagatakse sellega ÜVJP meetmete kiireks rakendamiseks vajalik paindlikkus. Juhul kui eelarveaastaks ettenähtud ÜVJP eelarvepeatükist ei piisa vajalike kulude katmiseks, püüavad Euroopa Parlament ja nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal küsimust kiirkorras lahendada.

22. Igal aastal peab kõrge esindaja Euroopa Parlamendiga nõu tulevikku suunatud dokumendi üle, mis esitatakse asjaomase aasta 15. juuniks ja kus määratakse kindlaks ÜVJP peamised aspektid ja põhivalikud, sealhulgas rahaline mõju liidu üldeelarvele ja hinnang aastal n-1 käivitatud meetmetele ning hinnang ÜVJP kooskõlale ja täiendavusele võrreldes liidu teiste välisrahastamisvahenditega. Lisaks peab kõrge esindaja hoidma Euroopa Parlamenti regulaarselt toimuvaga kursis, korraldades selleks ÜVJP küsimustes toimuva korrapärase poliitilise dialoogi raames vähemalt viis korda aastas ühiseid nõupidamiskohtumisi, milles lepitakse kokku hiljemalt iga aasta 30. novembril. Osalemise nimetatud kohtumistel otsustavad vastavalt Euroopa Parlament ja nõukogu, võttes arvesse asjaomaste kohtumiste eesmärki ja vahetatava teabe laadi.

Neile kohtumistele kutsutakse osalema ka komisjon.

Iga kord, kui nõukogu võtab vastu ÜVJPga seotud otsuse, millega kaasnevad kulud, saadab kõrge esindaja viivitamata ja igal juhul mitte hiljem kui viis tööpäeva hiljem Euroopa Parlamendile kavandatud kulude eelarvestuse (finantssselgituse), milles käsitletakse eelkõige neid kulusid, mis on seotud ajakava, kaasatavate töötajate, ruumide ja muu taristu kasutamise, sõidukite, koostamisvajaduste ning turvameetmetega.

Kord kvartalis annab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule teavet ÜVJP meetmete rakendamise ja järelejäanud eelarveaastat käsitlevate finantsprognoside kohta.

E. INSTITUTSIOONIDE OSALEMINE ARENGUPOLIITIKAS

23. Komisjon peab Euroopa Parlamendiga mitteametlikku dialoogi arengupoliitika küsimuste üle sõltumata selle rahastamise allikast.

III OSA

LIIDU VAHENDITE USALDUSVÄÄRNE

FINANTSJUHTIMINE

FINANTSPLANEERIMINE

24. Komisjon esitab kaks korda aastas, kõigepealt koos eelarveprojekti juurde kuuluvate dokumentidega ja seejärel pärast liidu üldeelarve vastuvõtmist täieliku finantsplaneeringu finantsraamistiku rubriikide I, II (v.a vaheülemäär „majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus”), III (ainult „keskkond ja kliima” ja „merendus ja kalandus”), IV, V ja VI kohta. Nimetatud planeering peab olema jaotatud rubriikide, poliitikavaldkondade ja eelarveridade järgi ning hõlmama järgmist:

- (a) kehtivad õigusaktid, eristades seejuures mitmeaastaseid programme ja iga-aastaseid meetmeid:
 - mitmeaastaste programmide puhul peaks komisjon osutama, millise menetluse alusel need on vastu võetud (seadusandlik tava- või erimenetlus), milline on nende kestus, rahastamispaketi kogusuurus ning kui suur on nende halduskulude osakaal;
 - iga-aastaste meetmete (mis seonduvad katseprojektide, ettevalmistusmeetmete ja ametite tegevusega) ja komisjoni institutsiooniliste õiguste raames rahastatavate meetmete puhul peaks komisjon teatama nende mitmeaastaste kulude esialgse eelarvestuse.
- (b) menetluses olevad õigusaktide ettepanekud: menetluses olevad komisjoni ettepanekute viimased versioonid.

Komisjon peaks kaaluma, kuidas teha finantsplaneeringusse ristviited kavandatavatele õigusaktidele, et muuta prognoosid täpsemaks ja usaldusväärsemaks. Iga seadusandliku ettepaneku puhul peaks komisjon märkima, kas see kajastub eelarveprojekti ajal või eelarve lõpliku vastuvõtmise järel esitatud finantsplaneeringus. Eelkõige tuleks Euroopa Parlamenti ja nõukogu teavitada järgmisest:

- (a) kõik vastuvõetud uued seadusandlikud aktid ja kõik menetletavad seadusandlikud ettepanekud, mis ei kajastu eelarveprojekti ajal või eelarve lõpliku vastuvõtmise järel esitatud finantsplaneeringus (koos asjaomaste summadega);
- (b) komisjoni iga-aastases õigusloomeprogrammis ette nähtud õigusaktid märkega selle kohta, kas neil on tõenäoliselt finantsmõju.

Vajaduse korral peaks komisjon viitama finantsplaneeringu muutustele, mis tulenevad uutest seadusandlikest ettepanekutest.

B. AMETID JA EUROOPA KOOLID

25. Enne mis tahes ettepaneku esitamist uue ameti asutamise kohta, peaks komisjon esitama usaldusväärse, täieliku ja objektiivse mõjuhinnangu, võttes muu hulgas arvesse personali ja pädevuste kriitilist massi, kulutõhusust, subsidiaarsust ja

proportsionaalsust, mõju liikmesriigi ja liidu tegevusele, ning eelarvemõjusid asjaomasele rubriigile. Tuginedes neile andmetele, võtavad Euroopa Parlament ja nõukogu eelarvealase koostöö raames endale kohustuse jõuda ameti rahastamise küsimuses aegsasti kokkuleppele, ilma et see piiraks kavandatud ameti asutamist reguleerivate õiguslike menetluste kohaldamist.

Menetlustoimingud on järgmised:

- esiteks võtab komisjon uue ameti asutamise ettepaneku vastu ja tutvustab seda korrapäraselt esimestel kolmepoolsetel läbirääkimistel, mis järgnevad asjaomase ettepaneku vastuvõtmisele, ning tutvustab finantsselgitusi, mis esitatakse koos kõnealuse ameti asutamist käsitleva õigusakti eelnõuga ja milles tuuakse välja selle tagajärjed ülejäänud finantsplaneerimise perioodiks;
- teiseks abistab komisjon seadusandliku protsessi käigus seadusandjat kavandatud muudatusettepanekute finantstagajärgede hindamisel. Selliseid finantstagajärgi tuleks arutada asjaomaste seadusandluslaste kolmepoolsete läbirääkimiste käigus;
- kolmandaks esitab komisjon enne seadusandliku menetluse lõppu ajakohastatud finantsaruande, võttes arvesse seadusandjapoolseid võimalikke muudatusi; see finantsaruanne kantakse viimaste seadusandluslaste kolmepoolsete läbirääkimiste päevakorda ning see kinnitatakse ametlikult seadusandja poolt. Samuti kantakse see järgmiste kolmepoolsete eelarvealaste läbirääkimiste päevakorda, mis esmatähtsatel juhtudel võib toimuda lihtsustatud korras, et saavutada rahastamist käsitlev kokkulepe;
- neljandaks, võttes arvesse komisjoni eelarvehinnangut seadusandliku protsessi sisu kohta, kinnitatakse kolmepoolsetel läbirääkimistel saavutatud kokkulepe ühisavalduses. Nimetatud kokkulepe tuleb heaks kiita Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt vastavalt nende kodukorrale.

Sama menetlust rakendatakse ametit käsitleva õigusakti mis tahes muutmise korral, kui sellega kaasneks mõju kõnealuse ameti ressurssidele.

Kui ameti ülesanded peaksid oluliselt muutuma ilma kõnealuse ameti asutamist käsitlevat õigusakti muutmata, annab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule teavet muudetud finantsselgituse teel, et Euroopa Parlament ja nõukogu saaksid jõuda ameti rahastamise küsimuses aegsasti kokkuleppele.

26. Eelarvemenetluse käigus tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta 19. juulil 2012. aastal allkirjastatud Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni ühisavaldusele detsentraliseeritud ametite kohta lisatud ühise lähenemisviisi asjakohaseid sätteid.
27. Kui juhatajate nõukogu näeb ette uue Euroopa kooli loomise, kohaldatakse sarnast menetlust *mutatis mutandis* selle eelarvemõjude kohta liidu üldeelarvele.

Brüssel,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*

*Komisjoni nimel
president*